

Onomàstica medieval valenciana: la comarca de la Plana Baixa

RAMON FERRER NAVARRO
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA / AVL

A l'hora de realitzar un estudi sobre l'onomàstica medieval valenciana, l'investigador ha de tindre present una sèrie de circumstàncies:

A) *Absència de fonts estadístiques*. - El període que transcorre entre els segles VIII al XII presenta un buit documental enorme; a penes hi ha textos documentals i els pocs que s'han conservat a penes aporten quelcom al coneixement de l'antroponímia. Serà a partir de la conquesta del segle XIII quan es genere una documentació que, a poc a poc, anirà augmentant en quantitat i en interès respecte a l'assumpte que ara ens ocupa. Seran els *Repartiments*, el del Regne i el d'Oriola, així com les *Cartes Pobles*, els que ens permeten conèixer l'onomàstica de molts dels qui van vindre a repoblar les nostres terres després de la seua conquesta. Fora d'aquests dos models textuais, la resta de fonts escrites emeses durant la segona meitat del segle XIII i primera meitat del XIV, a penes aporten dades per a un coneixement profund de l'antroponímia del moment. Possiblement siga la sèrie denominada *Cort de Justícia*, referida a València, Alcoi i Cocentaina, la que ens proporciona un nombre major de dades sobre l'onomàstica de l'esmentat període. En realitat, doncs, hi ha un gran buit documental quant a l'existència de fonts que permeten el coneixement real de l'onomàstica dels habitants de les terres valencianes al llarg de l'Alta i Baixa Edat Mitjana.

El panorama comença a variar a partir de la segona meitat del segle XIV; és llavors quan apareix per primera vegada una sèrie de llistats amb l'onomàstica de la població d'unes quantes localitats valencianes. Sol tractar-se de les nòmimes de contribuents que es van confeccionar per a la satisfacció d'algun impost; són censos periòdics que afectaven els caps de família, com ara l'impost del *morabatí*; en altres casos es refereixen a contribucions extraordinàries determinades per esdeveniments com a noces reials, coronatges, etc.

B) Parcialitat de les fonts.- Es tracta de fonts fiscals, per tant caldrà tindre present el possible frau fiscal, els exempts del pagament, etc. De totes les parcialitats que podem trobar, sense cap dubte, la més important, pel que fa a l'estudi de l'antroponímia, és que únicament detallen el cap de família, i en l'etapa medieval el cap de família "sempre" és el baró, la dona únicament apareix en el cas de ser viuda o fadrina amb béns propis. Fins i tot en tals casos rarament es consigna amb el seu nom i cognom; quan s'és viuda sol inscriure's com "la muller d'en ... viuda"; "la muller quondam d'en ..."; "la mare d'en ...". Quant a les fadrines se sol anotar com "la filla d'en ..."; "la pobilla d'en ...". Només en comptades ocasions apareixen amb la seua onomàstica i quan ocorre se sol "feminitzar" el seu cognom, "Na Sanza" (de Sanz), *Na Santapola* (de Santpol). La pràctica desaparició de la dona en els llistats dels censos suposa una minva important en els coneixements, atés que se'n oculta la identitat d'un elevat nombre d'habitants de les nostres terres.

A tots els contratemps enunciats cal afegir el que suposa la diversitat en la confecció dels censos que posseïm; no tots ells contenen la dels contribuents, de vegades únicament s'anoten els totals del qui paguen i dels qui no, sense especificar la seua identitat. D'altra banda, com molts d'aquests censos s'han perdut, únicament posseïm documentació referida a unes poques localitats i amb cronologies diferents.

C) Permanència musulmana.- La conquesta del país per les tropes de Jaume I no va suposar l'expulsió dels seus antics habitants sinó que van continuar poblant la majoria dels llocs. Els nous repobladors es van ubicar majoritàriament en les localitats més importants quedant les poblacions més menudes habitades per musulmans, fet aquest que es va perllongar fins a la seua expulsió en el segle XVII. Per tant, els que pretenguen conèixer l'antroponímia dels repobladors cristians al llarg de l'etapa medieval, únicament ho podran fer d'una part del territori, atés que l'altra va seguir poblada per musulmans.

De quant acabem d'indicar s'infereix que els resultats que es puguen obtindre sobre l'onomàstica medieval valenciana han de ser necessàriament parcials. Conscients d'això espigolarem una sèrie de dades relacionades amb l'onomàstica dels habitants cristians de la comarca de la Plana Baixa durant el període medieval, allargant-lo fins a l'any 1510.

El fet que diverses de les localitats de la dita comarca estigueren habitades durant aquest període per musulmans redueix la nostra investigació a tan sols unes poques poblacions, aquelles que estaven ocupades exclusivament o majoritàriament per cristians; d'aquestes últimes, diverses d'elles no compten amb censos en què s'anota l'onomàstica dels contribuents, la qual cosa les invalida igualment per al nostre estudi. Tot això redueix les nostres possibilitats a l'estudi de les poblacions de Vila-real i d'Onda.

Fonts.- Pel que fa referència a la primera de les poblacions al·ludides, Vila-real, es tracta d'una localitat de fundació medieval, data de l'any 1272. L'antroponímia dels seus primers colons la coneixem gràcies a la publicació feta pel P. Ramón de María. Després de la llista proporcionada per l'insigne historiador sobre els primers habitants ja no disposem de fonts de caràcter antroponímic capaços de proporcionar-nos dades prou àmplies dels pobladors de la vila fins a l'any 1415. Es tracta de la primera llista que conté els caps de família de la vila anotats amb motiu del pagament del denominat impost del *morabatí* de l'esmentat any; a partir d'aqueixa data disposem dels llistats corresponents a aqueix impost per als anys 1445 i 1481. Igualment comptem amb les dades relatives a aquesta localitat continguts en el cens de l'any 1510.

Quant a Onda, comptem amb un camp documental lleugerament diferent del de Vila-real; la localitat no va ser una fundació medieval cristiana i no disposem de notícies onomàstiques corresponents als seus primers repobladors després de la seua conquesta, a excepció d'unes escasses dades oferides pel *Repartiment* referides als anys 1248 i 1249; tampoc disposem de cap font documental capaç d'oferir-nos una llista representativa de la seua onomàstica per a un moment concret. El coneixement de l'antroponímia ondera, comencem a conèixer-la a partir del cens corresponent a l'impost del *morabatí* de l'any 1379, al qual segueixen els dels anys 1385, 1415 i 1481, així com el de l'any 1510.

Anàlisi de les fonts.- Del que he enunciat es desprén que si dividim l'espai temporal en dos períodes; açò és, des de la primera repoblació fins a l'aparició del primer cens, d'una banda, i des d'aquest últim fins a 1510, per al primer dels dits períodes no coneixerem res de l'onomàstica d'Onda mentre que de Vila-real disposarem de l'antroponímia dels seus primers colons: Escorna, Cortit, Peralada, Cascante, Marín, Oscha, García, Serra, Eneti, Monterrubio, Poculluli, Tamarit, Fustero, Marques, Stadela, Almunien, Clareto, Bonasch, Concas, Porta, Porquet, Palma, Insa, Cabrer, Balaguer, Lavata, Camarasa, Fulda, Guerra, Darocha, Monpalau, Juneda, Cantaveylla, Gerona, Llobregat, Çaragoça, Monroig, Gallur, Çaguardia, Calaceit, Marti, Culla, Soria, Payllars, Castellano, Pertusa, Sanç i Sites.

Quant a l'aportació dels censos, a més de donar-nos a conèixer el nombre de llinatges i de les famílies que els porten, -cosa que reproduïm com a apèndix al final del treball- el seu contingut ens permet esbrinar una sèrie de dades com la permanència o la mobilitat dels llinatges; així:

Vila-real 1415	Cognoms	Famílies	Índex de Permanència
Totals	230 (100%)	468 (100%)	2,03
Continuen	152 (66,08%)	364 (77,77%)	2,39
Se'n perden	78 (33,92%)	104 (22,23%)	1,33
Vila-real 1445	Cognoms	Famílies	Índex de Permanència
Totals	175 (100%)	388 (100%)	2,21
Procedents 1415	124 (70,85%)	323 (83,24%)	2,60
Nous	51 (29,15%)	65 (16,76%)	1,27
Continuen	110 (62,85%)	300 (77,31%)	2,72
Se'n perden	65 (37,15%)	88 (32,69%)	1,31
Vila-real 1481	Cognoms	Famílies	Índex de Permanència
Totals	151 (100%)	277 (100%)	1,83
Procedents 1445	89 (58,94)	196 (70,75)	2,20
Nous	62 (41,06)	81 (29,25)	1,30
Continuen	76 (50,33)	164 (59,20)	2,15
Se'n perden	75 (49,67)	113 (40,80)	1,50
Vila-real 1510	Cognoms	Famílies	Índex de Permanència
Totals	163 (100)	256 (100%)	1,57
Procedents 1481	72 (44,17)	150 (58,59)	2,08
Nous	91 (55,83)	106 (41,41)	1,16

Onda 1379	Cognoms	Famílies	Índex de Permanència
Totals	234 (10059)	403 (100%)	1,72
Continuen	171 (73,03)	346 (85,85)	2,02
Se'n perden	63 (26,93)	57 (14,15)	0,90
Onda 1385	Cognoms	Famílies	Índex de Permanència
Totals	229 (100%)	403 (100%)	1,75
Procedents 1379	171 (74,67)	334 (82,87)	1,95
Nous	58 (25,33)	69 (17,13)	1,18
Continuen	128 (55,89)	298 (73,94)	2,32
Es perden	101 (44,11)	105 (26,06)	1,03
Onda 1415	Cognoms	Famílies	Índex de Permanència
Totals	192 (100%)	408 (100%)	2,12
Procedents 1385	132 (68,75)	332 (81,37)	2,51
Nous	60 (31,25)	76 (18,62)	1,26
Continuen	71 (36,97)	236 (57,84)	3,32
Es perden	121 (63,03)	172 (42,15)	1,42
Onda 1481	Cognoms	Famílies	Índex de Permanència
Totals	117 (100%)	280 (100%)	2,39
Procedents 1415	67 (57,26)	201 (71,78)	3
Nous	50 (42,74)	79 (28,22)	1,58
Continuen	76 (64,95)	214 (76,42)	2,81
Se'n perden	41 (35,05)	66 (3,58)	1,60
Onda 1510	Cognoms	Famílies	Índex de Permanència
Totals	144 (100%)	341 (100%)	2,36
Procedents 1481	76 (52,77)	256 (75,07)	3,36
Nous	68 (47,23)	85 (24,93)	1,25

Què ens diuen aquestes dades? Quant a Vila-real, ens ofereixen un panorama aproximadament d'un segle, 1415-1510; període en què descendeix tant el nombre de llinatges com el de famílies, en quasi un 30% els primers i en un 45% els segons. Pel que fa a l'índex de permanència; açò és, el resultat de dividir el nombre de famílies pel de llinatges, les xifres obtingudes vénen a indicar-nos que el coeficient obtingut en 1415 és del 2,03, quantitat que ascendeix a un 2,21 per a 1445, que descendeix a 1,83 en 1481 i que prossegueix en la seua caiguda fins a un 1,57 en 1510. La interpretació que podem donar a aquests resultats és la de pensar que hi ha dos períodes clarament definits: el corresponent als anys 1415-1445 i el de 1481-1510. En el primer, el de 1415 a 1445, la població s'estabilitza cada vegada més passant d'un 2,03 a un 2,21 de famílies per llinatge; al contrari, en el corresponent a finals del segle XV al començament del segle XVI la tendència s'inverteix i passem d'un 1,83 a tan sols un 1,57, la qual cosa ve a indicar un progressiu desarrelament de la població del lloc. Els índexs de permanència són sempre majors en les estirps que continuen en la localitat que els representats per aquells patronímics que desapareixen.

La mobilitat de la població és un altre element clau en l'estudi de l'ononàstica de la població. Si comparem els llinatges que representen als primers pobladors de la vila amb

els que anota el cens de l'any 1415, les coincidències únicament arriben als llinatges Juneda, Sanz, Calaceyt i Martí. No podem, doncs, indicar que hi haja una permanència dels primers repobladors els descendents dels quals a penes sí els trobem transcorreguts segle i mig, i això a pesar que els primers colons que poblen la localitat ho fan a partir de l'any 1272; açò és, quasi quaranta anys després que ho feren els pobladors cristians de gran part del Regne, per la qual cosa no cal parlar de recipiendiaris o aventurers que abandonen el lloc per a seguir movent-se cap al sud a mesura que avançava la conquesta, sinó d'autèntics pobladors. Aquestes dades vénen a confirmar que també Vila-real pateix la pèrdua dels primers llinatges a penes tres o quatre generacions després, com ocorre amb moltes localitats valencianes.

Ara bé, si trobem una alta mobilitat per a aquesta primera etapa, no és menor la que ens desvelen les dades per a tot el segle XV i començaments del XVI. En efecte, el cens de l'any 1445 únicament conserva un 70,25% dels llinatges existents en el cens de l'any 1415; en tan sols trenta anys ha desaparegut un 29,15% dels cognoms que hi havia en 1415; igualment ocorre davant de la comparativa dels censos corresponents als anys 1481 i 1510, el nivell de permanència únicament arriba a un 44,17%. Aquestes dades vénen a demostrar que no sempre és exacta la teoria que sosté que enfront de la mobilitat de la població del segle XIII, la que s'assenta partir del segle XIV presenta una gran estabilitat. En el cas de Vila-real la mobilitat continua sent gran al llarg de tot el període medieval i començaments de l'època moderna. L'aparició, doncs, de nous llinatges augmenta a mesura que va avançant tant el segle XV com el XVI. L'aportació de cognoms per a l'any 1445 representa un 29,15%, xifra que ascendeix a un 41,06 en 1481, arribant a un 55,83% en 1510. Si comparem els llinatges que hi havia en 1415 amb els existents en 1510 observarem que tan sols en coincideixen cinquanta-nou, açò és, un 15%, o dit d'una altra manera: en a penes un segle, els llinatges de Vila-real han variat en un 85%.

Aquesta mobilitat es deu al fet que no sols augmenta el nombre de llinatges que desapareixen sinó també el dels que immigren, que representen un total de 29,15% dels caps de família existents en la vila l'any 1445, un 41,06% en 1481 i un 55,83% en 1510. Immigrants dels quals ignorem la procedència però dels que sabem que els seus llinatges no coincideixen amb els d'aquells que romanien en la localitat; com açò no degué ser sempre així –Alguns dels que venien per primera vegada a la localitat portarien els mateixos cognoms que els que hi romanien-, cal pensar que la mobilitat va haver de ser major que l'assenyalada.

Pel que fa a la població d'Onda, no podem saber si els llinatges dels seus primers repobladors van romandre en el temps ja que, com hem indicat, no tenim dades sobre aquests colons, per la qual cosa no podem aventurar cap comparativa alguna. Pel que es refereix a les dades que ens proporcionen els censos, hem d'assenyalar que des del corresponent a l'any 1379 fins al de l'any 1510, el nombre de llinatges es redueix en un 38,47%, de 234 cognoms passem a 144; pel que fa referència al nombre de famílies que els porten, la pèrdua és de tan sols un 15,39%, 403 famílies en 1379 i 341 en 1510. Quant a l'índex de permanència, si per a Vila-real observàvem dos períodes, l'un d'ascendent i un altre de descendent, per a la localitat ondera podem parlar d'un únic període que comprendria la part documentada del segle XIV i tot el segle XV, 1379-1481, en aquesta etapa es produeix un constant augment de l'esmentat índex de permanència, des d'un 1,72

per a l'any 1379, fins a un 2,39 en 1481. El màxim al que s'arriba en aquest últim cens pateix un lleuger descens, un 2,36 en 1510. Resulta tremendament significatiu el fet que la localitat d'Onda no experimente una davallada en l'índex de permanència durant la segona meitat del segle XV, com ocorre en la pràctica totalitat de localitats del nord i centre del país; en el nostre cas, no sols no experimenta un descens sinó que comptabilitza un augment, ajornant el desarrelament al segle XVI, si bé de manera molt tènue. També en aquesta localitat les estirps que romanen presenten un arrelament major que les que desapareixen.

La mobilitat poblacional és forta; òbviament varia d'un cens a un altre amb major o menor percentatge segons la distància cronològica que els separa; així, entre el cens de l'any 1379 i el del 1385, amb una separació de tan sols sis anys, hi ha una pèrdua del 26,93%: d'un total de 234 cognoms existents en la localitat en aqueix mateix any, en desapareixen 63 en el cens de l'any 1385; la comparativa entre els censos de 1385 i 1415 indica una pèrdua del 44,11%; entre 1415 i 1481, una separació de 66 anys, la pèrdua és d'un 63,03%; la variació entre 1481 i 1510 és d'un 35,05%. Aquesta mobilitat ve indicada per la relació entre els que continuen procedents del cens anterior i els nous que vénen a instal·lar-se en la població. La dinàmica d'ambdues tendències és inversament proporcional; així: el nombre de llinatges existents en 1385 que procedien de 1379 és d'un 74,67%, els de l'any 1415 representen un 68,75%, els de 1481 sumen un 57,26% mentre que els de l'any 1510 arriben fins a un 52,77%; es produeix, doncs, un descens de permanències, d'un 74,67% en 1385 passem a un 52,77% en 1510. Per contra, els cognoms que apareixen per primera vegada en cadascun dels censos signifiquen un 25,33% en el de l'any 1385, un 31,25% l'any 1415, un 42,74% per a 1481 i un 47,23% en 1510; ens trobem enfront d'un augment progressiu dels índexs d'immigrants; passem d'un 25,33% a un 47,23%. La localitat d'Onda pateix una forta pèrdua de famílies durant el període cronològic que estem analitzant, ja siga per emigració o per desaparició, mentre que rep un menor nombre d'immigrants.

Pèrdua de llinatges d'una banda, arribada d'uns altres de nous, dualitat de realitats que es tradueix en una forta mobilitat entre els habitants de la localitat. Si comparem els cognoms continguts en el cens de l'any 1379 amb els trobats en el de l'any 1510 els resultats obtinguts indiquen que únicament hi ha un 17,19% de coincidències; en 131 anys l'antroponímia dels caps de família onders ha variat en un 82,81%.

Enfront de la forta mobilitat que experimenten ambdues poblacions, una part dels seus components romanen arrelats en les esmentades localitats; pel que es refereix a Vila-real, els llinatges que es troben presents en tots i cadascun dels censos estudiats són els següents:

Ametla	Gomis	Morató	Terrer
Bago	Guasch	Mullerat	Vidal
Barberà	Guerau	Palau	
Batle	Ivanyes	Perdigó	
Borrada	Joan	Piquer	
Bosch	Jover	Porta	
Cifre	Martí	Rocafort	
Eximeno	Martorell	Romeu	

Ferrer	Mascarell	Rovira	
Foix	Miralles	Sabater	
Font	Miravet	Salvat	
Gil	Miró	Sant	Esteve

Aquests 38 llinatges vénen a representar un pobre 5,28% del total dels cognoms apareguts al llarg de l'època analitzada; xifra aquesta que varia en cada un dels censos estudiats, a saber:

Any	Total Cognoms	Bàsics	%
1415	230	38	16,52
1445	175	38	21,71
1481	151	38	25,16
1510	163	38	23,31

Aquest quadre ens mostra la importància que les denominades estirps bàsiques tenen en la pervivència d'una població; resisteixen molt més que les altres al desarrelament, de tal manera que quan es produeix una gran mobilitat de la població per la desaparició de molts dels seus llinatges, les estirps bàsiques, en continuar romanent en la localitat, augmenten el seu pes específic, passant de representar un 16,52% del total dels cognoms en 1415 a un 23,31% en 1510.

Pel que fa a Onda, els llinatges que trobem en tots i cadascun dels censos analitzats són els següents:

Abella	Font	Oluja
Abril	García	Pastor
Aguilella	Gil	Peixo
Andres	Granell	Pereç
Bertran	Hortells	Prats
Bonet	Hostalrich	Roca
Capolat	Huguet	Romeu
Caseda	Ivanyes	Ros
Castelló	Joan	Salvador
Colomer	Loscós	Sant Pol
Comes	Llobregat	Segarra
Cortés	Llopis	Soriano
Eximeno	Martí	Valero
Falcó	Mesquita	Vilagrassa
Ferrer	Molinos	Vilanova

Un total de 45 estirps bàsiques que es repeteixen des de 1379 a 1510, la qual cosa equival a un 4,91% el total, xifra aquesta que representarà percentatges diferents segons els censos analitzats, així:

Any	Total Cognoms	Bàsics	%
-----	---------------	--------	---

1379	234	45	19,23
1385	229	45	19,65
1415	192	45	23,43
1481	117	45	38,46
1510	144	45	31,25

Les estirps bàsiques són el sosteniment de la població d'Onda al llarg del període que venim estudiant, quan la inestabilitat és major amb la pèrdua de llinatges, els bàsics aguanten representant cada vegada un major percentatge respecte al total, que passa del 19,23% corresponent al cens de l'any 1379 a un 31,25% de l'any 1510, després d'haver arribat a un 38,46% en 1481.

La importància de les estirps bàsiques es basa en la seua permanència a través del temps, la qual cosa no vol dir que totes estiguen representades per un nombre important de famílies; és més en alguns casos certs llinatges que no es troben presents en tots i cadascun dels censos estudiats compten amb més famílies que molts dels bàsics; en el cas de Vila-real és el que ocorre amb els llinatges Calaceit, Cortés o Giner. Tampoc és igual o semblant el nombre de famílies relacionades amb cadascuna de les estirps bàsiques; els Martí, Rovira, Joan, Sabater i Porta representen elles soles el 27,92% del total del que s'ha aportat per les trenta-vuit estirps bàsiques. Quant a Onda, els llinatges bàsics són els que compten amb un nombre major de famílies, l'única excepció la representa el cognom Sanxo. El que sí que ocorre és la desigual aportació entre els llinatges bàsics, és el cas dels Bonet, Joan, Martí, Mesquita i Roca.

Fins ací l'anàlisi de l'onomàstica de les localitats de Vila-real i Onda al llarg de la Baixa Edat Mitjana i començaments de l'Edat Moderna; ara bé, atés que ambdues localitats es troben pròximes l'una a l'altra, que compten amb una demografia parella i amb idèntic tipus de fonts, què ocorre si comparem les dades obtingudes en l'una i l'altra al llarg del període que va entre 1415 i 1510? En ambdós casos es produeix un descens en el nombre de llinatges; mentre Vila-real perd un 29,14%, Onda ho fa en un 25%. La major pèrdua de cognoms en la localitat de Vila-real enfront de la d'Onda té la seua confirmació en un major arrelament de la població ondera, un 2,12, 2,39 i 2,36 per als anys 1415, 1481 i 1510, enfront d'un 2,03, 2,21, 1,83, i 1,57 per a 1415, 1445, 1481 i 1510.

Quant a la permanència dels llinatges al llarg de l'etapa que va del 1415 a 1510, la localitat d'Onda presenta un 25,67% de permanència, o el que és igual, un 74,33% de canvis, enfront d'un 8,10% i un 91,90% de Vila-real.

Les dades confrontades ens parlen que la localitat d'Onda presenta una estructura poblacional amb major arrelament que l'existent a Vila-real durant la mateixa cronologia; açò és, entre 1415 i 1510.

Finalment la comparació entre les respectives estirps bàsiques, 38 a Vila-real i 45 a Onda, presenta vuit coincidències entre si: Eximeno, Ferrer, Font, Gil, Ivanyes, Joan, Martí i Piquer, el que representa únicament un 9,52%. Ara bé, si el grau de coincidència entre els respectius llinatges de les estirps bàsiques ens dona un percentatge baix, no ocorre igual amb la resta; és més la coincidència es produeix fins i tot entre alguns tan poc habituals al nostre país com Hostalrich, Loscos, Alfageri, etc., la qual cosa ve a indicar que, o bé els uns i els altres procedien d'idèntics llocs o, el més probable, que degué existir un corrent d'emigració-immigració entre ambdues localitats.

Onda

Cognom	1379	1385	1415	1481	1510
Abanto	1	1	1		
Abella	7	5	10	3	2
Abril	1	2	4	1	1
Adalil	1	1	1		
Adam	1	1			
Adones	1				
Adsuara	3				
Agosti	3	3	4		
Agueda	1				
Aguilar	1				
Aguilella	5	6	5	8	10
Agullent	1				
Alamayn	1				
Albalat	1	1			
Alcabasa	1				
Alcala	2	1			
Alcaras	1				
Alcuser	1				
Alegre	1	2			
Alegret	1	1			
Alfajari	1				
Almenar	1				
Almunia	2	1	1		
Altabas	1				
Alvares	1				
Andres	10	7	5	7	2
Andreu	1				
Anyo	1				
Aparici	2	1			
Aranda	2	3			
Arcendell	1				
Arenys	1				
Argeres	1				
Arguilaguer	1				
Armengol	2				
Arnau	1	2	1		
Arnes	1				
Arquer	2	2	1		
Arrufat	1				
Asensi	1				
Asensio	2	1			
Asnar	1	2			
Assio	1				

Astruch	1				
Asturia	1				
Avila	1				
Axesa	1				
Badenes	1	1	1	1	
Balan	1				
Baldos	1				
Baldria	1				
Balester	1				
Barana	1				
Barba	4				
Barbera	1	2			
Barca	3	2			
Baro	1				
Barrachina	1				
Bas	1	1	1	1	
Bassa	1				
Belart	1				
Bellmunt	1	1			
Beltran	1				
Bendixo	2	1			
Benedito	1				
Benencasa	1	1			
Berbegal	1				
Berenguer	4	6	4	1	
Berga	1	1			
Bernat	2	2	1	3	
Bertomeu	1				
Bertran	3	3	4	4	1
Biel	1				
Blanc	1	1			
Blesa	1				
Bonea	1				
Bonet	3	2	4	6	10
Bonfill	1	1			
Bono	1				
Bort	1				
Bou	1				
Brasa	1				
Brugueri	1				
Busquet	2	2	3	2	
Cabanes	1				
Calaseit	1	1	1		
Calbot	1				
Calvo	1				
Cameleres	1				

Camero	2				
Cami	2				
Campos	2	2	1		
Camprodon	1	1	1		
Candela	2	2	1		
Cantavella	1	2	2		
Canterer	1				
Cavero	2	1			
Cebria	1				
Cellares	1				
Cerda	2	1	1		
Cifre	4	4	4	3	
Cirera	2				
Cirerol	1				
Claret	1	1			
Climent	1	1			
Cogoma	1	1			
Colom	2				
Colomer	1	1			
Comes	-2	2			
Compte	2				
Conill	1				
Conques	4	4			
Copons	1				
Cortes	2	6	14	3	
Costa	1	1	1		
Desgrans	1	1			
Devinat	1				
Domenech	1				
Domingo	1	1			
Donosal	1				
Egea	1	1			
Egual	1				
Esblada	1				
Escuder	3				
Esparça	1				
Espelt	5	4			
Esquer	1				
Esquerre	1	2	1	1	
Estadina	7				
Esteve	1				
Estopinya	2				
Exernit	2	1			
Eximenes	1				
Eximeno	1	8	4	2	1
Fababuix	1				

Falco	1				
Fenoll	1				
Ferragut	1	1			
Ferran	1	2			
Ferrando	2	2	3		
Ferrer	1	3	2	2	2
Ferreres	1	4	2		
Ferriols	1				
Figuera	1	2			
Fillol	1				
Foces	1	1			
Fogona	1	2	2		
Foix	1	5	4	1	1
Font	2	7	6	2	3
Fontes	1	1			
Fontfreda	1	1			
Fonts	1				
Forcadell	1				
Fores	1				
Formiga	1				
Forner	2				
Fortunyo	1				
Fraga	2	1			
Fraus	2				
Galceran	1	1			
Gali	4				
Gamiça	1				
Garcia	1	3	3		
Gargallo	2	2			
Garriga	1	4	4	2	
Gasch	1				
Gasco	1				
Gençana	1				
Gener	1				
Genis	1				
Gerretes	1				
Gil	3	4	6	4	4
Giner	9	2	1		
Girbert	2	1			
Gomis	5	4	2	3	
Gozalbo	1				
Granell	1				
Gravolosa	1	1	1		
Gual	1	1			
Guardia	1				
Guasc	1	5	2	3	2

Guerau	1	4	3	5	1
Guillem	2	2	2		
Guimera	2	2	2		
Guitart	1	4	2	4	
Herades	1				
Heres	1				
Hostalrich	2	4			
Ibar	1				
Igual	5	3	5		
Ivanyes	1	1	3	7	
Joan	12	11	1	2	
Jorda	1	1	1		
Jover	1	2	4	1	1
Juncos	1				
Juneda	2	4	4	3	
Just	1				
Lançola	1				
Las Cuevas	1				
Lledo	1				
Lleida	1				
Llobell	1	1			
Llompart	1	2	1		
Llop	1	3	1		
Llopis	1				
Lluna	1				
Lop	1				
Lopes	2				
Loscós	1				
Macip	2				
Madrony	1				
Maiques	1	1			
Manco	1				
Manyes	1				
Març	1				
Marça	1	1	1		
Marco	1	1	2		
Mari	1				
Marin	1				
Marques	1				
Marti	2	7	10	5	
Martin	1	1			
Martorell	1	8	5	2	1
Mas	1	2	1		
Mascarell	1	2	1	3	
Masquaros	1				
Massanet	1	1			

Matamoros	1			
Matheu	2			
Medina	1	1	1	
Melia	1	1		
Mercader	1	3		
Mesquita	1			
Mestre	4	2		
Mingatxo	1			
Miquel	2	1	1	
Mir	1			
Miralles	1	2	2	1
Miravet	1	3	2	3
Miro	1	2	3	2
Moles	1	1		
Moliner	1			
Molinos	2	3		
Montadella	1	1		
Montagut	1			
Montalba	4	2	1	
Montanyes	2	1	4	
Montferrer	1			
Montfort	1			
Montiel	1			
Monto	1			
Montreal	1			
Montroig	1	1		
Montros	1	1		
Montull	1	2	1	
Mora	1			
Morato	5	3	2	1
Moreno	1			
Mosquera	1			
Mullerat	1	1	1	1
Muntalba	1			
Muntanyes	1			
Mur	1			
Muret	1			
Naja	1			
Narbones	1	1		
Navarret	1	1		
Navarro	2	1	1	
Nebot	1			
Nega	1			
Nerara	1			
Nou	1			
Ocello	3	2	1	

Ode	1				
Oller	3	1	3		
Olzina	1				
Onda	1				
Orenga	1				
Oriola	1				
Orta	1				
Ortiz	1				
Osset	1				
Otos	1				
Pahoner	1				
Palau	1	1	1	2	
Pallares	3	1			
Palleja	1				
Pampa	2	1			
Paonor	1	5	3		
Pardo	1	1			
Parpa	1				
Pasqual	1	2			
Pastor	1	1	1		
Pedrinya	1				
Peiro	1	1			
Peixo	1				
Pelejero	1				
Pellicer	4	5	2		
Peniscola	1				
Penyafel	1	1	1		
Perdigo	1	3	2	3	1
Perez	1	4	1		
Peris	5	5	2		
Picamill	1	1			
Pico	-1	1			
Pina	1	1			
Pineda	1	3	2		
Pinot	1				
Piquer	1	3	2	5	5
Porcar	1	1			
Porquet	1	1			
Porta	5	7	5		
Portoles	1				
Portugal	1				
Prats	3	4	2		
Prunyonosa	1	3			
Queralt	1				
Querol	1	1			
Quoves	1				

Ram	1				
Ramo	2				
Ramon	1	1			
Rassos	1				
Reboster	1				
Rebull	1				
Rei	2	3	1		
Renau	5				
Requena	1				
Retoma	1				
Reus	3				
Ribes	1	4			
Riera	2	3	1		
Ripoll	1				
Roca	1				
Rocafort	4	3	1	2	
Roda	1	-1			
Rodero	1				
Rodrigo	2	1			
Roig	1	1			
Romeu	2	5	4	2	1
Rosello	3	2	3		
Rossell	1				
Rossinyol	1				
Rovira	1	6	10	8	3
Rubert	1	1	1		
Rufes	1				
Runa	1	1	1		
Sabater	7	5	5	7	
Safont	3	2			
Sala	2	1			
Salvador	1	1	1		
Salvat	2	1	1	1	
Samell	2	1			
Sanç	1	2	11		
Sanchiz	1	1	1		
Sanchot	1				
Sant Tirs	1				
Sant Esteve	1	2	1	4	
Sant Genis	1	1	1		
Sant Joan	3	3	1		
Sant Vicent	4	3	1		
Santa Linea	1				
Santadina	1	8	1		
Santafe	1				
Sanxo	2				

Savia	1			
Seder	1			
Segarra	1	1	1	
Segura	1			
Sellases	1			
Senar	1			
Sentis	1	1		
Serra	1			
Serrador	1			
Sesa	1			
Simo	1			
Sola	1	2	3	
Soler	1			
Solivella	1			
Solsona	2	1		
Soriano	1			
Spanya	1			
Sues	1			
Taix	1			
Tarrago	1			
Terrer	4	5	5	5
Terrissa	1			
Tolra	3	1		
Torner	1	2		
Toro	1			
Torrella	1			
Tortes	1			
Tosquella	1			
Traver	3	4	2	
Tureta	1	1		
Turo	3	1	1	
Urgell	1	1		
Utrilles	1	1		
Vaciero	1			
Valenti	1			
Valero	1	1		
Valles	1	1		
Valls	2	1	1	
Vayo	1			
Vedes	1			
Verdu	1			
Vergara	1			
Viciano	1			
Vidal	7	7	1	1
Vilagrassa	3	1	2	
Vilar	1			

Vilaroig	1	1		
Vinyals	1			
Xativa	1			
<i>Vila-real</i>				
<i>Cognom</i>	1415	1445	1481	1510
Adsuara	1			
Aguilella	1			
Agullo	1	1		
Agut	1			
Aimar	1			
Ain	1			
Ais	1	3		
Alago	1			
Albarraci	1			
Albert	1			
Alcosser	1			
Alcucer	1			
Aldira	1			
Aldua	1			
Alegre	1			
Alegret	1			
Alfageri	1	5		
Alfons	1	1		
Alfonso	1	1		
Alies	1			
Alos	2	2	2	
Altes	1	1		
Amat	1			
Ambu	1			
Ametla	3	6	3	2
Andres	1	2	1	
Andreu	3	4	3	
Anyo	1	1	2	
Aparici	2	1		
Aragones	2	2	1	
Aranyo	1			
Arbones	1			
Arenos	1			
Argent	3	1		
Armengol	2	2		
Arnau	3			
Arrufat	1			
Aymerich	2			
Aznar	1	1		
Bago	2	4	2	2

Balaguer	1	1		
Baltasar	1			
Ballester	1			
Barbera	1	2	2	2
Batle	2	2	2	1
Bayo	1			
Belmunt	1			
Belsa	2	1		
Bellido	1			
Bellina	1			
Bellot	1	2	1	
Benavent	1			
Benedicto	1			
Berbegal	2	2	1	
Berga	1			
Bernat	1	3		
Bertran	1			
Blasco	4	3	1	
Blenda	1			
Boix	1	3	3	
Bonet	2	1	1	
Bonfill	1	1		
Bonsom	2	2	3	
Borbo	1			
Bordell	1			
Borrada	1	3	5	1
Borras	1			
Bosch	2	3	5	2
Burgueres	1			
Cabrera	1			
Cabrero	1			
Calaceit	8	5	5	
Calasañç	1	1		
Calbo	2	1		
Camargo	1			
Camanyes	1	1		
Çamora	1			
Camps	1			
Canals	1			
Canos	1	2		
Capdebou	1	1		
Capdevila	1			
Capcir	2			
Capello	1			
Carbo	1	1	1	
Carcals	1			

Cardona	1	1		
Carretes	2			
Castellano	1			
Castello	2			
Castellot	1			
Castellvi	1			
Catala	1			
Cavero	2	1		
Cebria	1			
Cellares	1			
Cerda	2	1	1	
Cifre	4	4	4	3
Cirera	2			
Cirerol	1			
Claret	1	1		
Climent	1	1		
Cogoma	1	1		
Colom	2			
Colomer	1			
Comes	2	2		
Compte	2			
Conill	1			
Conques	4	4		
Copons	1			
Cortes	6	14	3	
Costa	1	1	1	
Desgrans	1			
Domenech	1	1		
Domingo	1			
Donosal	1			
Egea	1	1		
Egual	1			
Esblada	1			
Escuder	3			
Esparça	1			
Espelt	5	4		
Esquer	1			
Esquerre	2	1	1	
Estadina	7			
Esteve	1			
Estopinya	2			
Exernit	2	1		
Eximeneç	1			
Eximeno	8	4	2	1
Fababuix	1			
Falco	1			

Fenoll	1			
Ferragut	1	1		
Ferran	1	2		
Ferrando	2	3		
Ferrer	3	2	2	2
Ferreres	1	4	2	
Ferriols	1			
Figuera	1	2		
Fillol	1			
Foces	1	1		
Fogona	1	2	2	
Foix	5	4	1	1
Font	7	6	2	3
Fontes	1	1		
Fontfreda	1	1		
Fonts	1			
Forcadell	1			
Formiga	1			
Formo	2			
Forner	2			
Fortunyo	1			
Fraga	2	1		
Fraus	2			
Galceran	1	1		
Gali	4			
Gamiça	1			
Garcia	1	3	3	
Gargallo	2	2		
Garriga	4	4	2	
Gasco	1			
Gençana	1			
Gener	1			
Genis	1			
Gerretes	1			
Gil	4	6	4	4
Giner	9	2	1	
Girbert	2	1		
Gomis	5	4	2	3
Gozalbo	1			
Granell	1			
Gravalosa	1	1	1	
Gual	1			
Guardia	1			
Guasc	5	2	3	2
Guerau	4	3	5	1
Guillem	2	2	2	

Guimera	2	2	2	
Guitart	1	4	2	4
Herades	1			
Heres	1			
Hostalrich	2	4		
Ibar	1			
Igual	5	3	5	
Ivanyes	1	1	3	7
Joan	12	11	1	2
Jorda	1	1	1	
Jover	2	4	1	1
Juneda	4	3		
Just	1			
Lañol	1			
Las Cuevas	1			
Lop	1			
Lopes	2			
Loscós	1			
Lledo	1			
Lleida	1			
Llobell	1	1		
Llompart	1	2	1	
Llop	1	3	1	
Llopis	1			
Lluna	1			
Macip	2			
Madrony	1			
Maiques	1	1		
Manco	1			
Marc	1			
Marça	1	1	1	
Marco	1	1	2	
Mari	1			
Marin	1			
Marques	1			
Marti	7	10	5	9
Martin	1	1		
Martorell	8	5	2	1
Mas	1	2	1	
Mascarell	1	2	1	3
Masquaros	1			
Massaner	1			
Matamoros	1			
Mateu	2			
Medina	1	1	1	
Melia	1	1		

Mercader	1	3		
Mezquita	1			
Mestre	4	2		
Mingatxo	1			
Miquel	2	1	1	
Mir	1			
Miralles	1	2	2	1
Miravet	1	3	2	3
Miro	1	2	3	2
Moles	1	1		
Molinos	2	3		
Montiel	1			
Montreal	1			
Montroig	1	1		
Montros	1	1		
Montadella	1	1		
Montagut	1			
Montalba	4	2	1	
Montanyes	2	1	4	
Montferrer	1			
Monto	1			
Montull	1	2	1	
Mora	1			
Morato	5	3	2	1
Moreno	1			
Mosquera	1			
Mullerat	1	1	1	1
Muntalba	1			
Muntanyes	1			
Mur	1	1		
Naia	1			
Narbones	1	1		
Navarret	1	1		
Navarro	2	1	1	
Nebot	1			
Nerara	1			
Noga	1			
Nou	1			
Ocello	3	2	1	
Olzina	1			
Oller	3	1	3	
Onda	1			
Orenga	1			
Oriola	1			
Orta	1			
Ortiz	1			

Osset	1			
Otos	1			
Pahoner	1			
Palau	1	1	1	2
Pallares	3	1		
Palleja	1			
Pampa	2	1		
Paoner	1	5	3	
Pardo	1			
Parpa	1			
Pasqual	2			
Pastor	1	1	1	
Peiro	1	1		
Peixo	1			
Pelejero	1			
Pellicer	4	5	2	
Peniscola	1			
Penyafel	1	1	1	
Perdigo	3	2	3	1
Perez	1	4	1	
Peris	5	-5	2	
Picamill	1	1		
Pico	1	1		
Pina	1			
Pineda	3	2		
Pinot	1			
Piquer	3	2	5	5
Porcar	1	1		
Porquet	1	1		
Porta	5	7	5	3
Portoles	1			
Portugal	1			
Prats	3	4	2	
Prunyonosa	1	3		
Querol	1	1		
Quoves	1			
Ram	1			
Ramo	2			
Ramon	1	1		
Rasso	1			
Rebooster	1			
Rebull	1			
Rei	2	3	1	
Renau	5			
Requena	1			
Retoma	1			

Reus	3			
Ribes	1	4		
Riera	2	3	1	
Roca	1			
Rocafort	4	3		
Rocafort	4	3	1	2
Roda	1	1		
Rodero	1			
Rodrigo	2			
Roig	1			
Romeu	5	4	2	1
Rossell	1			
Rossello	3	2	3	
Rovira	6	10	8	3
Rubert	1	1	1	
Rufes	1			
Runa	1			
Sabater	7	5	5	7
Safont	3	2		
Sala	2	1		
Salvador	1	1	1	
Salvat	2	1	1	1
Samell	1			
Sanç	1	2	1	
Sanchiz	1	1	1	
Sanchot	1			
Sant Esteve	1	2	1	4
Sant Genis	1	1		
Sant Joan	3	1		
Sant Tirs	1			
Sant Vicent	4	3	1	
Santadina	8	1		
Santafe	1			
Sanxo	2			
Savia	1			
Seder	1			
Segarra	1	1	1	
Segura	1			
Sellases	1			
Senar	1			
Sentis	1			
Serra	1			
Sesa	1			
Simo	1			
Sola	1	2	3	
Soler	1			

Solivella	1			
Sosona	2	1		
Soriano	1			
Espanya	1			
Taix	1			
Tarrago	1			
Terrer	4	5	5	5
Terrissa	1			
Tolra	3	1		
Torner	1	2		
Toro	1			
Torrella	1			
Tortes	1			
Tosquella	1			
Traver	3	4	2	
Tureta	1	1		
Turo	3	1	1	
Urgell	1	1		
Utrilles	1	1		
Valenti	1			
Valero	1	1		
Valles	1	1		
Valls	2	1	1	
Vayo	1			
Vedes	1			
Verdu	1			
Vergara	1			
Viciano	1			
Vidal	7	7	1	1
Vilaroig	1	1		
Vilagrassa	3	1	2	
Vilar	1			
Xativa	1			

Bibliografia

- CABANES, M.D.; FERRER, R. *Libre del Repartiment del Regne de Valencia*. Zaragoza: 1979-1980. 3 v.
- FERRER NAVARRO, R. "Una fundación de Jaime I: Villarreal". A: *Estudios de Edad Media de la Corona de Aragón*. Vol. 10. Zaragoza: 1979. P. 403-438
- "Repoblación y feudalismo en el Reino de Valencia". A: *En torno al feudalismo hispánico*, Ávila: 1989. P. 403-417.
- "Las ciudades en el Reino de Valencia durante la Baja Edad Media". A: *Concejos y ciudades en la Edad Media Hispánica*. Ávila: 1990.
- *Conquista y repoblación del Reino de Valencia*. Valencia: 1999.

——— *Onomàstica i mobilitat medieval: el cas de Vila-real*. (En premsa).

GUINOT, E. *Cartes pobles valencianes*. València: 1997

——— *Els fundadors del Regne de València*. 2 vols. València: 3i4, 1999.

SÁNCHEZ ADELL, J. “Onomàstica y movilidad de población en la villa de Castellón de la Plana (siglos XIV-XVIII)”, *Saitabi*. (1978), núm. 28, p. 33-68.

TORRES FONTES, J. *Repartimiento de Orihuela*. Murcia: CSIC, 1988.